

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 255 (2565)

Polnipla plačana v gotovini
Spedizione in abbon. post. 1. gr.

TRST, sreda 28. oktobra 1953

Cena 20 lir

Nočemo italijanskih okupatorjev!
Hočemo biti svobodni,
na svoji zemlji svoj gospodar!

JASNO IN ODLOČNO IZRAŽAJMO NAŠO VOLJO da se upremo italijanski okupaciji in propadu našega mesta!

Slovenski in italijanski delavci od Sv. Jakoba, Magdalene in Rocola odločno odklanjajo diktat in pozivajo vse delovne ljudi in demokrate sploh, da se za to, kar čutijo, tudi borijo in naše odločno stališče javno izrazijo - Obenem pozivajo na neizprosno borbo proti izdajalcem v kominformovskem vodstvu, ki so prednja straža ital. imperializma

Pri Sv. Jakobu se je sinoči zbralo več sto prebivalcev Sv. Jakoba, Rocola in Magdalene, med njimi so bili predvsem delavci, Slovenci in Italijani. Vsi so z velikim zanimanjem sledili besedam govornikov, jim prirejali in poudarjali potrebo, da se Tržačani sami odločijo za svojo prihodnost.

Na sinočnem zborovanju prebivalstva Sv. Jakoba, Rocola in Magdalene je bil sprejet naslednji poziv tržaškemu delovnemu ljudstvu:

V tržaških delovnih in demokratskih množicah je globoko zakoreninjena težnja po samostojnosti; zato slovenski in italijanski delavci Sv. Jakoba, Rocola in Magdalene, zbrani na protestnem zborovanju, odločno odklanjajo diktat angleške in ameriške vlade, po katerem bi moral Trst zopet priti pod Italijo.

Ob tem ugotavljamo, da nas je pred najhujšim udarcem, ki sta nam ga namenili 8. oktobra zahodni veliki sili, ponovno očevala socialistična Jugoslavija; zato se jugoslovanski narod in njegov voditelj, Josip Broz Tito, za odločni nastop globoko zahvaljujemo.

Kakorkoli bodo na konferencah odločali o naši usodi, bodo morali potrditi naše nase težnje in voljo po samostojnosti našega mesta, ki je osnovni pogoj za normalno gospodarsko življenje Trsta.

Pozivamo vse delovne ljudi in demokrate na splošno, da se za to, kar čutijo, tudi borijo in naše odločno stališče javno izrazijo.

Pozivamo nadalje vse iste, ki so sicer še pod vplivom Vidaličevega vodstva, da se priključijo demokratičnim silam, ki se borijo za samostojnost našega mesta, in da se priključijo v široko vseh delovnih ljudi našega mesta, naj na tem gorojskem povodu na delovnem mestu, v tovarniških odborih, v sindikatu in političnih organizacijah in naj pozivajo na neizprosno borbo proti izdajalcem, ki predstavljajo prednjo stražo italijanskega imperializma in se danes na vodstvu organizacij.

Imamo za rešitev bodočnosti našega mesta.

Oba govornika sta poudarila, da je rešitev tržaškega vprašanja brez upoštevanja volje tržaškega ljudstva in volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva. Trst je Trst predvsem zaradi volje jugoslovanskega ljudstva.

morebitni konferenci sliši glas Tržačanov, ki zahtevajo Trst svobodno in neodvisno možnost razvoja. Potrebna je borba, da se Trstu zagotovi ona možnost opravljanja njegove naravne funkcije in njegovega gospodarskega razvoja, ki ga Italija že danes z vsami sredstvi zavira in ki bi ga, če bi se dokončno postopila Trsta, popolnoma zamorila.

Med Tržačani se v zadnjem času vse bolj utrjuje že davno obstoječa zavest, da je usoda njihovega mesta odvisna od povezave z zaledjem, od tega, ali lahko Trst brez oviranja in motenj od zunaj v plodnem sodelovanju služi mu zaledju in se pri tem sam razvija. Te zavesti morajo dati Tržačani konkretno obliko, zahtevati morajo za Trst samostojnost in se boriti proti takšni rešitvi, kot jo hoče vsiliti diktat od 8. oktobra in ki bi pomenila za Trst gospodarski propad. Cim bolj konkretno se bo izrazila ta zavest in volja tržaškega delovnega ljudstva, tem lažja in uspešnejša bo pot, da se kljub vsem diktatom in vsemu nasilju Trstu zagotovi lepša bodočnost.

Govornika sta prikazala tudi izdajalsko vlogo vidaličevskega vodstva, ki poskuša zadržati to zavest med tržaškimi delovnimi ljudstvom in ga pri pravici od tega, da bi pasivno in brez odpora sprejelo italijansko okupacijo in vse posledice, ki bi prišle z njo. Pokazala sta, kako na primer govori Vidalič o "demokraciji Italije", medtem ko je v "Unitu" vsak dan polna poročil o terorizmu, nasilju in zlorabah reakcijske politike italijanske oblasti. Ugotovila sta tudi, da se kljub vsem tem obupnim poskusom kominformovskega vodstva v vrstah njihovih pristavev kot med vsemi tržaškimi delavci kar čedalje večji odpor proti taki politiki in volji do odločne akcije, da se prepreči izvedba poglobljene angloameriškega sklepa.

Zborovalci, ki so v diskusiji še z drugimi strani svetili sedanjí položaj in potrebo odločne akcije, da se Trstu zagotovi samostojnost in gospodarski razvoj, da se prepreči italijanska imperialistična okupacija, so sprejeli poziv vsem tržaškimi delovnim in demokratskimi silam, ki ga imajo posebej, in zasluzno pismo maršalu Titu, ki se glasi:

"Tržačani okraja Sv. Jakob, Magdalena, Tomažič, Rocola, zbrani 27. oktobra 1953 na protestnem zborovanju, z ogorčenjem protestiramo proti sklepu angleške in ameriške vlade od 8. oktobra, ki je dejansko politika izvršnih dejstev.

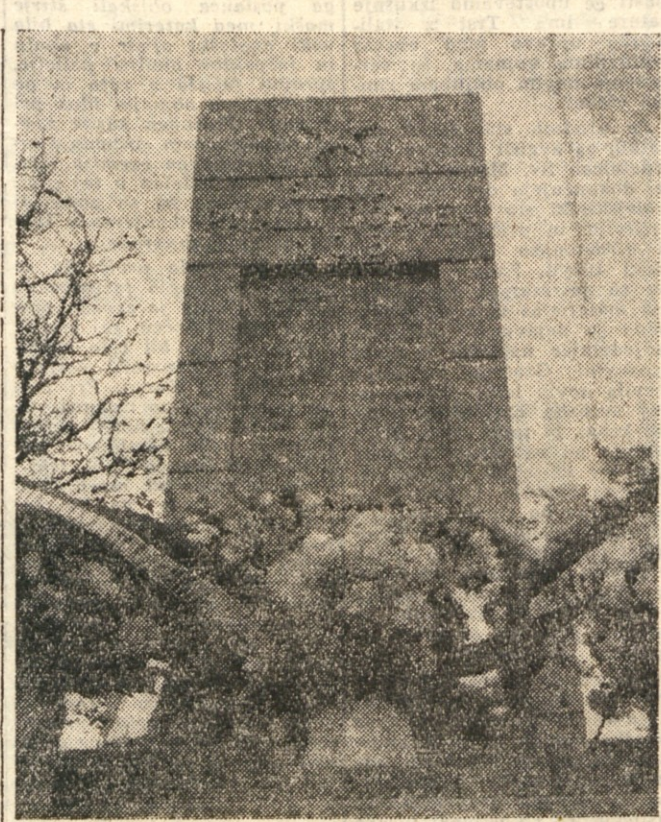
V teh za nas tako usodnih dneh nam je Vaša in vseh jugoslovanskih narodov odločnost in spodbuda v naši borbi proti krivici in zlorabi, ki je prehajala iz enega bloka v drugega in ni bila nikdar nikomur zvesta, zavezniška in poštena prijatelja. Mi pa se ponasmo s tem, da imamo določeno načelo in kdor koli hoče z nami pošteno sodelovati, bo imel v nas zanesljivo prijatelja.

Ki je poudaril zmago, ki jo je Jugoslavija dosegla pri poružitvi velikanskega pritiska velikega vzhodnega bloka, je Veljko Vlahović izjavil, da sta do te zmagave privolila enotnost in bratstvo jugoslovanskih narodov, ki sta se pokazali tudi zadnje dni. K temu je pripomogla tudi sama socialistična perspektiva razvoja v Jugoslaviji ter gospodarska izgraditev države. Nato je nadaljeval:

"Vaš činitelj pri vsem tem je tudi naša JLA. Naša armada je imela veliko vlogo v tej neenakopravni borbi, ker je močan činitelj, ki mora upoštevati prijatelje in neprijatelje. Ni zgolj naključje, da ima Jugoslavija danes najmočnejšo armado v Evropi. Do konca druge svetovne vojne je bilo mnogo velikih držav, ki so imele večje in modernejske armade kakor mi. Javna tajnost je, da imamo nad 30 divizij, ki so dokaj dobro oborožene, oborožene in opremljene. In kako je v drugih državah? Sedanja Italija, ki se toliko šepi s svojimi četami in rožljami na naši meji, ima 14 divizij. Kakšna pa je kvaliteta italijanskih borcev, sami najbolje veste. Teh 14 italijanskih divizij odgovarja po kvaliteti trem do štirim divizijam Jugoslavije.

Jugoslavija je postala država, ki razpolaga z močno in moderno armado. Tudi to je velik in močan element v naši borbi proti napadalnemu sili. Trst je vzhodni in tudi v prihodnosti razvoj okrog Trsta. Zato ni dvoma, da bodo morali tudi v tem vprašanju upoštevati kvaliteto naših divizij, naših borcev in voljo narodov Jugoslavije.

Tov. Kraigher pa je v svojem govoru poudaril, da je Jugoslavija pokazala največjo pripravljenost, da se vprašanja med Italijo in Jugoslavijo rešujejo na mirnoljubnem načinu, tako kot se to rešuje med pametnimi in razsodnimi ljudmi, na resnično demokratičen način in s potrpljenjem. Toda na drugi strani zaostrojuje to

Cvetje ob spomeniku padlim borcem v Velikem Repnu. Ljudstvo po vsej slovenski zemlji, ki jo hočejo ponovno izročiti italijanskim zasluževalcem, odločno izraža svoj trden sklep, da se bo z vsemi silami borilo proti ponovnemu zasluževanju.

hrbten imperialističnim manipulacijam. Hkrati pa se tudi zavemo, da je Vaša in jugoslovanskih narodov nepopravljiva pred diktatom težnja po uveljavitvi mirnoljubnih in enakopravnih metod pri reševanju mednarodnih sporov in mednarodnih odnosov sploh.

Prepričani, da je Vaše in jugoslovanskih narodov stališče, stališče vseh mirnoljubnih sil v svetu, Vam zagotavljamo, da bomo svojo pravico in sveto borbo nadaljevali do končne zmag.

Zaradi tega se Vam zahvaljujemo za Vašo odločnost in goslednost v borbi za pravico, enakopravnost in mir v svetu. Smrt fašizmu - svoboda Trstu!

Na Optinah je bil sinoči zelo dobro obiskan sestanek znanstvenikov, stališče vseh mirnoljubnih sil v svetu, Vam zagotavljamo, da bomo svojo pravico in sveto borbo nadaljevali do končne zmag.

Zaradi tega se Vam zahvaljujemo za Vašo odločnost in goslednost v borbi za pravico, enakopravnost in mir v svetu. Smrt fašizmu - svoboda Trstu!

Na Optinah je bil sinoči zelo dobro obiskan sestanek znanstvenikov, stališče vseh mirnoljubnih sil v svetu, Vam zagotavljamo, da bomo svojo pravico in sveto borbo nadaljevali do končne zmag.

Zaradi tega se Vam zahvaljujemo za Vašo odločnost in goslednost v borbi za pravico, enakopravnost in mir v svetu. Smrt fašizmu - svoboda Trstu!

Na Optinah je bil sinoči zelo dobro obiskan sestanek znanstvenikov, stališče vseh mirnoljubnih sil v svetu, Vam zagotavljamo, da bomo svojo pravico in sveto borbo nadaljevali do končne zmag.

Zaradi tega se Vam zahvaljujemo za Vašo odločnost in goslednost v borbi za pravico, enakopravnost in mir v svetu. Smrt fašizmu - svoboda Trstu!

Na Optinah je bil sinoči zelo dobro obiskan sestanek znanstvenikov, stališče vseh mirnoljubnih sil v svetu, Vam zagotavljamo, da bomo svojo pravico in sveto borbo nadaljevali do končne zmag.

Zaradi tega se Vam zahvaljujemo za Vašo odločnost in goslednost v borbi za pravico, enakopravnost in mir v svetu. Smrt fašizmu - svoboda Trstu!

Na Optinah je bil sinoči zelo dobro obiskan sestanek znanstvenikov, stališče vseh mirnoljubnih sil v svetu, Vam zagotavljamo, da bomo svojo pravico in sveto borbo nadaljevali do končne zmag.

Zaradi tega se Vam zahvaljujemo za Vašo odločnost in goslednost v borbi za pravico, enakopravnost in mir v svetu. Smrt fašizmu - svoboda Trstu!

ALI SMO PRED ZAČETKOM NOVE GONJE PROTI SLOVENCEM V ITALIJI? Kje je tov. Izidor Predan?

O aretaciji ni bilo izdano nobeno uradno sporočilo niti niso o njej obvestili družine - Karabinjerji in kvestor "ne vedo ničesar" - Policijska ura v Beneški Sloveniji - Članom vodstva DFS v Gorici odvzemajo italijanske oblasti potne liste

V naši večerajšnji številki smo objavili kratko vest o aretaciji tov. Izidora Predana, člana izvršnega odbora Demokratske fronte Slovencev v Italiji ter namestnika glavnega urednika glasila beneških Slovencev "Matijura". Ker je bil tov. Predan med drugim tudi sodelavnik "Primorskega dnevnika", je večeraj naš urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

To je vse, kar smo lahko zvedeli. Naš urednik se je obrnil tudi do brigadirja postaje v Kloridu, ki pa je sarmaraj nas urednik odpotoval v Klorid, da bi zvedel za vzroke in podrobnosti o njegovi aretaciji.

Bodati, ki jih je dobil, so zelo skopi, saj ni bilo o njegovi aretaciji izdano niti uradno poročilo. Tov. Predan je sedel v soboto zvečer v neki gostilni v Kloridu ter si nekaj zapisoval v svoj notes. Nekaj pred polnočjo, t. j. preden so gostilno zaprli, je spadal svoj notes v zep ter se poslovil z namenom, da odide domov v Gorenjo Brdo, ki je od Klorida oddaljeno dobre pol ure hoje. Toda zunaj na cesti so ga že čakali karabinjerji s postaje v Kloridu, ga položili na avto ter odpeljali proti Cedadu. Tam je bil baje zaprt čez noč, v nedeljo zjutraj pa so ga prepeljali v Videm, kjer naj bi bil sedaj.

demsko pokrajino, ki pa je prav tako izjavil, da o stvari ne ve ničesar ter je na opazilo o potrebi kakšnega poročila, kot je to v navadi pri takušnji policiji, odgovoril, da tega italijanski zakon ne predvideva.

Tov. Predan je torej praktično izgini z zemeljskega površja. O njegovi aretaciji niso bili obveščeni niti stari niti kdo drugi. Ničesar ne ve, zakaj je bil aretiran in kje je sedaj.

Kje je torej tov. Izidor Predan? Kaj se pa vsem tem, t. j. 3 dni po aretaciji, moremo vprašati, ali je bil res aretiran od policijskih organov ali pa od kakšnih drugih, ki so Predanu že večkrat grozili na najbolj nedvoumne načine? Ali se ne moremo vprašati, če je tov. Predan sploh še pri življenju?

Takšne policijske metode so bile v navadi v času najbolj krute fašistične strahovlade,

ko so ljudi pobirali ponoči iz hiš in jih vozili neznanokam. Marsikdo se takrat ni več vrnil v svoj domači kraj. Mar se sedaj zopet uveljavljajo isti sistemi, pa čeprav v formalno nekoliko omiljeni obliki?

Vest o aretaciji tov. Predana se je bliskovito raznesla po Beneški Sloveniji. Ljudje so preplašeni, saj v njegovi aretaciji ne vidijo samo odvzema svobode tov. Predanu, temveč napad na slovensko politično gibanje, ki mu je v Beneški Sloveniji med drugimi načeloval tudi mladi Predan. Zato ni prav nič čudno, da je ta aretacija v živo zadel vsakega beneškega Slovence, ki je Predana poznal in spoštoval.

V Beneški Sloveniji vlada moreče vdušenje. Strah pred vojno, ki ga oblasti najbrž namenuje širijo, je videti na vsakem koraku. Ljudje preplašeno ogledujejo vojaške, ki jih mgoli po zasedkih in vaseh Beneške Slovenije, tope, ki so sproti Jugoslaviji na perjenimi čevli postavljeni tik ob cestah itd. V obmejnem področju, pa tudi v vseh katerih vaseh in natrasti dežele, so uvedli policijsko uro, ki traja od 8. zvečer pa do 5. ure zjutraj. V tem času ne jamajo za življenje tistih, ki bi se kljub prepovedi pojavili na cesti. Ko je n. pr. v nedeljo ponoči začela zaradi nalivov naraščati reka Karnatha, je voda pričela ogrožati vas Debelež v tajpanski občini. Ljudje so bili ponoči vsi iz sebe, ker niso vedeli, kaj storiti; če bi odšli iz vasi, bi se izpostavili krogom iz pušk in brzostrelki; če ostanejo, jih zna preplaviti vodni k. K sreči voda do 5. ure ni toliko narasla in so ljudje lahko ostali v svojih hišah.

Če k vsemu temu dodamo še aretacijo tov. Predana, tedaj nam bo laže razumljivo, kakšen teror in strah vlada med prebivalstvom Beneške Slovenije.

Toda ni samo Beneška Slovenija, ki preživlja svoje težke dneve. Tudi v Gorici in med prebivalstvom slovenskih vasi v goriski okolici je občutiti strah. Ne toliko pred vojno, kot pred akcijami, ki bi jih v tej živčni vojni lahko začele italijanske oblasti proti slovenskemu prebivalstvu. Ljudje govorijo o internacijah, o pogromih itd., ki naj bi se v kratkem začeli. Od kod te vesti izhajajo, ni mogoče ugotoviti, toda dejstvo je, da krožijo z bliskovito naglico ter ustvarjajo vse prej kot sproščeno razpoloženje.

Med vsemi temi govoricami, ki so vsaj zaenkrat brez vsake osnove, pa je ena, ki

Mar obstaja večji kompromis, pravi "Borba", od predloga o internacionalizaciji mesta, s katerim se Jugoslavija odločuje neizpodbitnim pravicam v mestu, ki je organsko povezano z njenim zaledjem. Da ta predlog resnično ne predstavlja najprejše osnove za kompromisno rešitev tržaškega vprašanja, potrjuje tudi pozitivno mišljenje Avstrije, ki je bolj zainteresirana na tržaškem pristanišču kot Italija.

"Rimska voljka", poudarja ob zaključku "Borbe", je pokazala že nešteto, da ima redko sposobnost z kameleonsko hitrostjo menjati dlako, ne pa tudi svoje narave. Prišel je čas, da menja tudi svojo naravo. Da bi se to doseglo, bi morala Italija prenehati gladiti voljkuje.

Danes je prispeel v Beograd novonovinarji izredni poslanik in opolnomočeni minister za zunanje zadeve, ki je prišel v Beograd na danesnjem sestanku s Popovićem, v treh dneh je tudi večkrat govoril z jugoslovanskimi veleposlanikom Peto, z italijanskim veleposlanikom Quarionem ter z veleposlanikom Anglie in ZDA Harveyem in Dillonom.

(Od našega dopisnika)

BEograd, 27. — "O novih popuščanjih in koncesijah Italiji ne more biti niti govora", ugotavlja današnja "Borba" v zvezi z domnevno pobudo italijanske vlade, ki naj bi po trditvah italijanskega tiska in radia prispevala k ublažitvi nevarnega položaja okrog Trsta. "Kompromis je mogoč in potreben, ugotavlja nadalje "Borba", toda pobuda v tej smeri je prihajala vedno s strani Jugoslavije, medtem ko ima Italija sedaj zadnjo priklonost pokazati, ali je pripravljena na konstruktivne razgovore za rešitev tržaškega vprašanja.

"Borba" nadaljuje, da ne gre za nikakršne nove pobude Italije, temveč za navadno ribarjenje v kalnem. Jugoslavija je že ob začetku spora zaradi Trsta zastopala mišljenje, da se to vprašanje lahko reši samo z neposrednimi razgovori, in je dala v tem smislu vrsto konstruktivnih predlogov. Vse te predloge je Rim, ki danes govori o svoji "pripravljenosti" za ublažitev napetosti, vedno ignoriral.

Danes, ko obstaja predloga maršala Tita o internacionalizaciji Trsta in o ustanovitvi dveh avtonomnih enot, ki bi predstavljali maksimum odgovorni Jugoslavije od njenih pravic in koristi za mirno rešitev tržaškega vprašanja, govori Italija o nekakšnem kompromisu in namiguje na Jugoslavijo,

ko so ljudi pobirali ponoči iz hiš in jih vozili neznanokam. Marsikdo se takrat ni več vrnil v svoj domači kraj. Mar se sedaj zopet uveljavljajo isti sistemi, pa čeprav v formalno nekoliko omiljeni obliki?

Vest o aretaciji tov. Predana se je bliskovito raznesla po Beneški Sloveniji. Ljudje so preplašeni, saj v njegovi aretaciji ne vidijo samo odvzema svobode tov. Predanu, temveč napad na slovensko politično gibanje, ki mu je v Beneški Sloveniji med drugimi načeloval tudi mladi Predan. Zato ni prav nič čudno, da je ta aretacija v živo zadel vsakega beneškega Slovence, ki je Predana poznal in spoštoval.

V Beneški Sloveniji vlada moreče vdušenje. Strah pred vojno, ki ga oblasti najbrž namenuje širijo, je videti na vsakem koraku. Ljudje preplašeno ogledujejo vojaške, ki jih mgoli po zasedkih in vaseh Beneške Slovenije, tope, ki so sproti Jugoslaviji na perjenimi čevli postavljeni tik ob cestah itd. V obmejnem področju, pa tudi v vseh katerih vaseh in natrasti dežele, so uvedli policijsko uro, ki traja od 8. zvečer pa do 5. ure zjutraj. V tem času ne jamajo za življenje tistih, ki bi se kljub prepovedi pojavili na cesti. Ko je n. pr. v nedeljo ponoči začela zaradi nalivov naraščati reka Karnatha, je voda pričela ogrožati vas Debelež v tajpanski občini. Ljudje so bili ponoči vsi iz sebe, ker niso vedeli, kaj storiti; če bi odšli iz vasi, bi se izpostavili krogom iz pušk in brzostrelki; če ostanejo, jih zna preplaviti vodni k. K sreči voda do 5. ure ni toliko narasla in so ljudje lahko ostali v svojih hišah.

Če k vsemu temu dodamo še aretacijo tov. Predana, tedaj nam bo laže razumljivo, kakšen teror in strah vlada med prebivalstvom Beneške Slovenije.

Toda ni samo Beneška Slovenija, ki preživlja svoje težke dneve. Tudi v Gorici in med prebivalstvom slovenskih vasi v goriski okolici je občutiti strah. Ne toliko pred vojno, kot pred akcijami, ki bi jih v tej živčni vojni lahko začele italijanske oblasti proti slovenskemu prebivalstvu. Ljudje govorijo o internacijah, o pogromih itd., ki naj bi se v kratkem začeli. Od kod te vesti izhajajo, ni mogoče ugotoviti, toda dejstvo je, da krožijo z bliskovito naglico ter ustvarjajo vse prej kot sproščeno razpoloženje.

Med vsemi temi govoricami, ki so vsaj zaenkrat brez vsake osnove, pa je ena, ki

Mar obstaja večji kompromis, pravi "Borba", od predloga o internacionalizaciji mesta, s katerim se Jugoslavija odločuje neizpodbitnim pravicam v mestu, ki je organsko povezano z njenim zaledjem. Da ta predlog resnično ne predstavlja najprejše osnove za kompromisno rešitev tržaškega vprašanja, potrjuje tudi pozitivno mišljenje Avstrije, ki je bolj zainteresirana na tržaškem pristanišču kot Italija.

"Rimska voljka", poudarja ob zaključku "Borbe", je pokazala že nešteto, da ima redko sposobnost z kameleonsko hitrostjo menjati dlako, ne pa tudi svoje narave. Prišel je čas, da menja tudi svojo naravo. Da bi se to doseglo, bi morala Italija prenehati gladiti voljkuje.

Danes je prispeel v Beograd novonovinarji izredni poslanik in opolnomočeni minister za zunanje zadeve, ki je prišel v Beograd na danesnjem sestanku s Popovićem, v treh dneh je tudi večkrat govoril z jugoslovanskimi veleposlanikom Peto, z italijanskim veleposlanikom Quarionem ter z veleposlanikom Anglie in ZDA Harveyem in Dillonom.

ameriške in angleške vojske 8. oktobra, po kakor se kaže, na morje, da bi se z enostranskim aktom Trst in cona A priključila Italiji, ni zadel sam na ogorčenje Jugo-
slavskih narodov, marveč je tudi demokratično mišljenje vsega sveta ne-
mno obsodilo. V moralno-
političnem oziru je ta sklep
starejši, če doživeli popoln
svoje. Če to dejstvo samo
pomeni, kaže, da tu ne
je zloji za Trst, da tudi ne
za prepir, za kakšno zem-
ljo, niti za nekakšno jugo-
slavsko trgovlavo v obram-
bi naših koristi. Ne gre ce-
temu pa naravnega procesa ni
bilo moč preprečiti. Mesto, ki
pripada svojemu zaledju, je
bilo na poti, da se s tem za-
ledjem združi v organsko ce-
lopropadlo.

Omenjeni podatki zgovorno
pričajo, od kod je naraščajo-
če najsevernejše mediteran-
sko in industrijsko središče
dobivalo novo silo, in kako
bi se stvari tudi v prihodnje
razvijale, da ni brutalno za-
segel vmes italijanski impe-
rializem, ki je skušal stvarem
vsiliti drugotno pot. Nekaj po-
dobnega se je dogajalo tudi
z drugimi mesti na ja-
dranski obali Tuda Trstu vzlic

temu drugačnega razvoja njih,
če ne more dati. To prista-
niško mesto bo ali služilo
svojemu zaledju ali pa bo
propadlo.

Trst stoji na najugodnejšem
prehodu s podonavskega pod-
ročja skozi postojnska vrata
na Jadran. Skozi postojnska
vrata drži tudi najugodnejša
tržska železnica, železnica
Trst-Ljubljana, Jugo-slovanski
del prometa z zaledjem za-
velja večji del tržiskega že-
lezniškega prometa celo v ča-
sa italijanske nadvlade.

Železniški promet je znašal
po prorač. v tisočih ton:

močnejše pravice rešiti, ker
bo s tem pravzaprav izginil.
Zdaj pa živimo se v drugač-
nih razmerah, to se pravi v
razmerah, ko prevladujejo ka-
pitalistični in državno-kapita-
listični odnosi. S temi odnosi
pa je povezan tudi pojav na-
cionalizma in imperialističnega
hegemonizma. Zato morajo
biti tudi v obravnavanju
vprašanja narodnih manjšin
naše ljudske konkretne vme-
gljivosti, ki jih ustvarjajo sodebni
družbeni in mednarodni od-
nosi.

Ali bo problem narodnih
manjšin do mednarodnih od-
nosov in stopnje notranjega

ski problem razumljiv, samo
če ga gledamo skozi sedanjo
fazo razvoja italijanskega im-
perializma. Italijanskega mora-
s tem pa tudi hegemon na
Balkanu.

Znani demokratski po-
slanec Pecorari je leta 1947
ustanovil "Comitato per la
Venezia Giulia e Zara", ki se
je pozneje preimenoval v "As-
sociazione Nazionalista Venezia
Giulia e Dalmazia" z nalogo,
da bi se obranila oneusliška
vala vera v vrnitev jugoslov-
skrajine in Dalmacije v na-
ročne matere domovine,

Ta odbor je poskrbel da je
bil ustanovljen "Urad za pro-

...

Ko so ta vselejsem odprli (oktobra 1951), je P. E. Tavia, ni med drugim rekli: »Fiera ni Levantom, ni samo v čast Barju in Pulju, marveč tudi vsem Italijanom, ker se vsi Italijani zavedajo posredovalne vloge naše dežele med Zahodom in Levantom.«

Ob razglatitvi nevednosti Libije je poluradni italijanski časnik »Estero« 2. februarja 1952 pisal: »KZ upostavlja tudi nevednost Italije, ki je dobila problem Italijanzema na oni strani Sredozemlja nov pomen, in sicer ne le glede njih, marveč tudi glede iz tega dejstva izvirajoče odgovornosti Italije. Da bi ohranila vpliv na politično življenje, mora Italija, ki je prisiljena na svoje državljanje v Libiji, naj sprejmejo libijsko državljanstvo.

Takšno prizadevanje italijanskega imperializma je seveda našlo podpora zvestega zavetnika — Vatikana. Tako so italijanski kardinali že uradno predlagali, naj bi »zadržali obstoječega« Italijanskega konzula v Italijanski francoskega arabističnega »čezv« francoskega misijonarja v Severni Afriki; zamenjali z libijskimi Arabiskimi.

Ob tuniški krizi je že omenjeni časnik »Estero« med drugim pisal: »Ali bi morala Francija v Severni Afriki obrati pot, ki jo je obrala v Evropi? Zdaj je očitno, da ni, moč hkrati uveljavljati dveh različnih politik; ene evropske in druge izvenevropske. Ni moč na eni strani v Evropi podpirati politiko evropske skupnosti, ki bi se združila vse evropske, politične, moralne in druge, vsake pridobitve, na drugi pa v Severni Afriki podpirati politiko strateške in politične nadvlade.«

Vsi vemo, da takšna gostobesedna italijanska kritika francoskega kolonializma nikakor ni zrclo nekakega načelnega protikolonialističnega stališa Italije. Nikakor ne! V tej kritiki ne pride do izraza nič drugega, kakor stara italijanska imperia. Istinska orientacija proti Turku, Protagonisti takšne politike tu niso, nekdo pa tudi izbirajo besede, kakor kadar govore na pr. o Dalmaciji.

(Nadaljevanje sledi)

